

CSIKI LAPOK

Felelős kiadó: **Ösv. Vákár Lajosné**

Előfizetési ár:
 Egész évre Pengő 10.— Negyedévre Pengő 2.50
 Félévre Pengő 5.— Földnyomonkénti ára 16 fillér
 Külföldre egy évre 20 Pengő.
 Megjelenik minden vasárnap.

Nyilvántartási közlemények díja soronként 1 Pengő.
 Készíratokat nem adunk vissza.
 Hirdetési díjakat a legelőszörben számítjuk.
 Kiadóhivatal: Csalokzereda, Apafi Mihály-utca 15. sz.

Felelős szerkesztő:
vitéz Rósszegh Győző

Mindenkire rákerül a sor.

Es a háboru mindenben eltér attól a nagy mérközéstől, amelyet 1914 től 1918 ig vívtak meg a küzdő felek. Meglepető különösen az a félelmetes rendszer és lépésről-lépésre való kivitelezés, ahogyan a hadviselő felek számításait keresztül visszik. Emlékszünk csak vissza szinte mosolyogtunk, amikor 1939-ben a háboru kitörésekor az angolok bementék, hogy pedig a tulajdonképpeni döntések ideje 1944-ben következik. Nem hittünk a fűleinknek. De lát-hatjuk, hogy a német hadvesztés sem marad le a tervszerűségekből. A háboru jó ötödik esztendejében még a német véderő-nek olyan tartalékai vannak, amelyek teljes érintetlenségben várnak a döntések idejére.

Előljáróban azért hivatkozunk ezekre a jelenségekre, hogy minden magyar ember tisztázza magában a legszükségesebb fogal-makat. Es a háboru nem a szalmalángok lelkületét kívánja. Valamennyi háborus ország népének fel kell készülnie a leg-módszerűsebb kitartásokra. Köznyelven idegháboruak nevezik ezt a jelenséget. Amikor évek hosszú során keresztül egy-más kifárasztására törekzenek a háboru viselésében. A frontokon és mögöttes országrészekben egyaránt.

Ugy 1940 elején hallottam. Ebben a háboruban ne siessen senki. Várjon min-denki a maga idejére, mert kellő pillan-atban rákerül a sor. Nem szabad ideges-kedni, türelmetlenkedni. Az eseményeket siettetni nem lehet. Ki kell várni azt az időt, amikor a háboru menete megéri a mi számunkra is.

Est a háboru az nyeri meg, aki az utolsó ütőképes erőket megőrzi. Tehát erre gondoljunk mindig, amikor a propaganda igyekszik lerombolni hitünket és mozgatja alattunk a talajt. Szó sincs róla nehezék az idők. A háborus gazdaságokban min-dennel takarékoskodni kell. Éppen azért szükséges ez a tervszerű beosztás, mert fel kell készülni a leghosszabb kitartásokra. Legyünk okosak, öntudatosak ne vessítsük el az eszünket. A győzelem megér minden áldozatot. Voltunk már egyszer legyőzöttek. Tapasztaltuk, hogy semmi irgalomra nem számíthat az, akinek kesébből kiűtik a fegy-vert. Minden elképzelhető erőnket tartasuk frissen és ütőképesen és akkor soha meg-lepetés nem érhet.

Nincs más út.

A nagyváradi rendőrség internálta Potre György román ügyvédet. Az inter-nálás retorziós eljárás során történt, mert a román hatóságok minden jogos indok-nélkül közel egy éve internálva tartják Szánthó Ferenc boksánbányai ügyvédet, aki az ottani magyar népközség jogtanácsosa.

Szomorú hírek az ilyenek. Nem tehe-tünk róla. Mi, akik ismerjük a tulsó mód-

szereket jól tudjuk, hogy ezekkel szemben nincsen egyéb védekezés, mint a legel-szántabb megtorlás.

A magyar kösvéleménynek nem lehet ellágyulnia. A szomszédnak ezeket a szűnni nem akaró tűzokádásait igenis állandóan nyilván kell tartani. A lelkeket késsen kell tartani arra, hogy visszaadasson, amihejt a szükség kívánja.

Esért mondjuk, hogy itt ébren kell maradni és készen kell állni. Olyan szomszédal szemben, amely a gyűlölködést még a világégés legsúlyosabb idején sem hajlandó felfüggeszteni, nem lehet békülé-keny hangulatba esni.

Ezek a naponként hosszánk elért tulsó hírek mindenkor arra figyelmeztetnek, vi-gyázzunk magunkra, őrizsük és fejlesszük ütőképeségünket, hogy az mindenkivel szemben készen álljon.

Dr. Szász Lajos közellátásügyi miniszter nyilatkozata a gazdák beszoigáltatási kö-telességének jutalmazásáról.

A beszoigáltatási kötelezettségnek az előirt mértéken felül elegendő termelők jutalomban részesülnek. E fontos kérdésben dr. Szász Lajos m. kir. titkos tanácsos, közellátásügyi miniszter az alábbi nyilatkozatot adta a magyar sajtónak:

A kormány az elmúlt gazdasági évben el-határozta, hogy a közellátás biztosítása céljából egységes és minden részletre kiterjedő rendszert vezet be, amely a mezőgazdaság adottságainak jobb kihasználásával megoldja az ország elelmezésének termelési és elosztási feladatait, együt-al elhatározta azt is, hogy nem kíván csupán a gazda gazdasági kötelességére hivatkozni, hanem gondolkodni fog a jól végzett munka megérdemelt jutalmáról. Intézkedés történt tehát az iránt, hogy az a gazda, aki a beszoigáltatási kötelesség e-gyhatározott mértékén felül szolgáltat be termé-nyeket, a többlet beszoigáltatásáért jutalomban részesüljön.

Az új rendszer alapvető rendeletei megem-lékezték a jutalom nagyságáról, meghatározták azt is, hogy kit illet meg ez a jutalom, azonban a végrehajtását, a kifizetést a annak lebonyolítását gyakorlatilag nem szabályozták. Az eredeti el-gondolás az volt, hogy a többlet beszoigáltatá-sáért járó prémium megállapítása csak a beszoigáltatási időszak végével kezdődhetik meg. Ezt az eredeti elképzelést változtatta meg a hivatalos lap vasárnapi számában közzétett rendeletem, amely részletesen szabályozza a beszoigáltatási jutalom igényjogosultságát és kifizetési módjait.

Szép számmal akadtak ugyanis gazdák, akik beszoigáltatási kötelességük kötelező mértékét meghaladó módon ajánlottak fel már is termé-nyeket a közellátás céljaira. Ha a termelők ré-széről a kötelességen felüli teljesítést elfogadjuk gondoskodni kell arról is, hogy ez az önkéntes felajánlás megfelelő viszonszásra találjon. Nem volna tehát méltányos az ilyen gazdát várakoz-tatni az őt megillető jutalomért addig, amíg a gazdaságok leszámolásával a kifizetendő jutalmak összege általában megállapítást nyer s annak ki-fizetése esedékes lesz. A nehéz viszonyok között tanúsított áldozatkészség azonnali méltánylása és viszonszása csak erősíti a hitet és a bizalmat a gazdákban a kormány gazdaságpolitikája iránt, másrészt a jutalom összegek kifizetésével mód-nyulik számára, hogy gazdaságát a jobb termelés érdekében erősítse, fejlessze. Az a körülmény te-hát, hogy a gazda a többlet beszoigáltatás fejében

járó prémiumokhoz már a beszoigáltatási időszak vége előtt hozzájuthat, a kormány részéről mun-kája és kötelessége átlagon felüli teljesítésének elismerését jelenti, amely elismerés nem csupán szavakban, hanem tettekben is megnyilvánul.

A rendelet megadja a lehetőséget arra, hogy még június előtt bárki kérhesse a prémium ki-fizetését, aki a kötelező mértéken felül többlet szolgáltatott be. Az a rendelkezés, hogy május 31. után a jutalom kifizetése iránt kérelmet elő-terjeszteni nem lehet, csupán annyit jelent, hogy ebben az időpontban megkezdődik az egyes gaz-daságok beszoigáltatási kötelességének elszámolása s így, aki mindaddig jutalmat nem kért, az őt megillető összeget már a külön kérelem nél-kül hivatalból történő megállapítás során kapja meg. Ugyanezt jelenti az a rendelkezés is, hogy a 100 buzaegységért járó 13 P. 33 fillérel kisebb jutalom kifizetését kérni nem lehet. Ezeknek a kisebb összegű jutalom iránti igényeknek elbírálása is a végleges elszámolás folyamán történik meg, szintén hivatalos megállapítással.

A vasárnap megjelent rendelet azonban a jutalmazáson kívül nem felelkezik meg a büntetésről sem. Amilyen örömmel jutalmazom meg a kötelességét odaadással teljesítő gazdát, ugyan olyan szigorral fogok eljárni aokkal szemben, akiket hiába kértem kötelességük teljesítésére, akiknél hiába hivatkoztam a haza és embertár-saik iránti kötelességükre és akiknek hiába hely-lyestem kilátásba a jutalmat is. Ezeket uból figyelmeztetem arra, vessenek számot lelkiismeretükkel s teljesítsék mielőbb beszoigáltatási kö-telességüket, mert egyébként ők kényszerítenek arra, hogy éreztesssem veük a közbizalom teljes szigorát.

Ferencz Gyárfás.

Az Országos Magyar Sajtókamara igazgató választmányja, a hősihalált halt Vitéz Nagybanyi Horthy István kormányzóhelyettes emlékére hadi-tudósítói pályázatot hirdetett, s beérkezett tíz pályázó közül az első díjat Ferencz Gyárfás nyerte. Ez nagy kitüntetés nemcsak Ferencz Gyárfásnak, de egyben a csiki székelyeknek is.

Amikor a múlt évben a harctérre irányították, tudtuk előre, hogy az ősi gyökerekből táplálkozó csikmenasági vér nem tagadja meg magát, a szent hagyományokat híven őrző hegyek, kris-tály tisztaságban zuhanó patakok ősi ozondu-s levegővel csak igazi értékeket nyújthatnak.

Ferencz Gyárfás soha nem pihenő munkása közeletünknek. Állandóan zörög a telefonunk: „Ferencz Gyárfás ur volt-e ott?” „Mikor jön vissza?” „Gyafi merre lehet?” „Mikor és hol található meg?” Nehéz ezekre a felelet. A múlt héten Bu-dapestben, azelőtt Kolozsvárt, a tegnapi Gyergyó-ban, hólnapután a kasszoni községekbe kell men-nie. Ilyen formán megy ez hosszú idő óta. Ha lithon van irógépe pattog kezeli alatt, mintha mo-tor hajtana. „Székely Nép” „Kilenczék” „Egyedül vagyunk” „Csiki Lapok” és még kitudja hány lapnak dolgozik. Ezenkívül szervez, szónokol, járja a falukat a nagy magyar egység érdekében. Boszankodik a magyar és magyar közt lévő surlódá-sok miatt. Fűrge szemével mindent meg lát.

A harctereken hosszú ideig töltött ideje alatt szerzett közvetlen tapasztalatait élénk színekkel ecsetelve, lelkes szónokiattokkal adja tovább, a lakóseire mindig vágódó csiki székely községek lakóinak. Mint az Erdélyi Párt szervező titkárá-nak a Társadalmi Egyesületek ügyvezetőjének és még sok más megbízatásnak hajszál pontossággal menő végrehajtó közege, csaknem pótolhatatlan szerepet tölt be közéletünkben, éppen ezért mind-annyian nagy örömmel fogadjuk a felülről jött ma-gas elismerést.

Adjon Isten Ferencz Gyárfásnak továbbra is erőt a nagy és sok üzletlen munka teljesíthetése-re.

Megerkeztek a Székelyföldi Villamosművek gőzturbinái 1944 év végén megkezdik a részleges áramszolgáltatást.

A Székelyföldi Villamosművek marosvölgyi hatalmas nagyfeszültségű földgázüzemű villamos központjának építési menetrendje az előre meghatározott időpont szerint bonyolódik le. A megrendelt magasságú többfokozású gőzturbinák megérkeztek már azokat leszállították Marosvásárhelyre. A gőzturbinákat tápláló magasságú földgázüzemű Baboc-Vilcoc-rendszerű kazánok gyártása is már annyira előrehaladt, hogy azok leszállítása is esedékesé válik. Számítani lehet, hogy épről végelg a kazánok is megérkeznek, egyelőre Marosvásárhelyre.

A hatalmas erőműtelep részére 50 kazántrális hold ingatlanot sajátítottak ki. Az 50 kazántrális holdnyi területen nyer elegendő bombabiztos építkezésre alkalmas földet, valamint a szabadteri nagyfeszültségű elosztó- és kapcsolóberendezés is. Míg az ott lakott területtel megfélelő megese esik, az ott alkalmazott mérnökök, tisztviselők és munkások részére egy modern kolóniát is építeni fognak. Az egyetlen földmunkásokat már megkezdtek és a szükséges építkezési anyagok nagyrésze már a helyszínen van. Ugy az erőműtelep, mint a lakóházak építésének kitűnését, ha az idő nem romlik, a közelebbi időben megkezdik a magán építkezést már március végén elindítják. A villamos-telep számára a MÁV. fővonalról leágazó iparvágányt fognak építeni, melynek tervezési munkálatait már bevezették a az engedélyezés most van folyamatban. Mindaddig, míg az iparvágány el nem készül, úgy a nagyvonalú gőzturbinák, mint a kazántelep részére Marosvásárhelyen nyernek beraktározást. A nagyfeszültségű generátorok, amelyeket egy hasal gyár készit, ugyancsak gyártás alatt vannak, azok az előtérrel határidőre leszállítást fognak nyerni. A földön készülő belső és szabadteri feltranszformáló állomás és annak berendezése gyártás alatt áll a szerelés legkésőbb az év őszén megindul. A szükséges földgázvezeték építése már megkezdődött. A gázvezeték nyomásnövelő berendezése, valamint a mérőkészülékek számára szükséges épület tervezése befejeződött és a berendezés ősszel kerül szerelés alá. A lakóházak és az irodák fűtését is természetesen földgázzal fogják eszközölni.

Mint a Pesti Tőzsde értesül a Székelyföldi Villamosművek R. marosvölgyi telepe 1944. év végén megkezdik a részleges áramszolgáltatást és így közvetlen bekapcsolást nyernek azok a nagyfeszültségű távvezetetek, amelyeket egyrészt a tiszántúli reorganizált telepről táplálnak, másrészt bekapcsolást nyernek azok a távvezetetek is, amelyeknek építése most van folyamatban. A kitűzött munkaprogramban tehát a székelyföldi falvak és községek villamosítása egyelőre meghatározott rendszer szerint az évben továbbfolytatódik. A villamosművek üzembevételével tehát a legfontosabb iparostánait alap, az olcsó villamos-áram a vállalkozó tőkének rendelkezésére fog állni. A feltárt földgáz olcsósága pedig biztosítja a különösen türelőanyagot igénylő iparok alapítását. Így tehát már a magángazdaságnak kell feltétele a földgáz és az olcsó villamosáram adottságát és a gazdaságilag tönkretett Székelyföldi iparostánait előmozdítani már csak azért is, mert a hasal szénrel és fával dolgozó gyárakkal szemben lényegesen kisebb termelési árakkal tudnak kaluzálni.

Csordapásztorok jutalmazása.

A m. kir. Földművelésügyi Minissterium Erdélyi Kirendeltsége a csikvármegyei gazdasági felügyelőség javaslatára 25 csordapásztor jutalmazott meg az alábbi összegekkel azért, hogy ezek a pásztorok jól gondolták az állatokat, a gyomokat a legelőn irtották és a kosarakat rendszeresen forgatták:

Gerculy Béla Csikszereida 120 P. Bars Domokos Csikszentdomos 110 P. Koss Gergely, Szabó Mihály Csikszentdomos, Nyika Péter Csikromlyó, Ődög István Csikmedarad, Elget Antal Borsnek, Szász Ignác Kuyenfalva, Kárá Vercs Gergelycsomafalva, Menes József Ditró 100 P. P. Fabián András Csikszentdomos, Tankó Péter Csikszentdomos, László Mihály Gyergyóalfalu, Lukács Antal Borsnek, Kosma Tamas Szarhegy 90 P. János József Csikcsés 80 P. Antal Imre Csikszereida, André Domokos Csikszentkirály, László

András Gyergyószentmiklós, Ilyés Balázs Szarhegy 70-70 P. Zsóka Márton Csikdánfalva, Lukács István Gyergyóalfalu 60-60 P. Kristó Donát Dána Csikszentimre 50 P. Urus Mihály Csikszentimre 80 Pengő.

Amint ezekből kitűnik a pásztorokat fíradósáruért szép összeggel jutalmazta meg a Kirendeltség. A pásztorok, ha kötelességeiket lelkiismeretesen fogják fel, igen szép és hasznos munkákat tudnak végezni, amiért erkölcsi és anyagi elismerésben is részesülnek.

A mostani soradótó időben minden ember-

nek köztársaságban kell teljesíteni kötelességét, és a pásztorokra is vonatkozik. Itt említtük meg, hogy a főnökbíróóságok több pásztorot büntettek meg a vármegyében, hogy nem végeztek kötelességeiket az előírások szerint, főképpen, hogy a fektetés és trágyázást és a kosárforgatást, trágya-elterítést elhanyagolták.

Szüksége, hogy a fentieket a községi előjáróságok és közbirtokossági igazgatósági tagok mindenhol adják a pásztorok tudomására s hangsúlyozzák ki, hogy a becsületos munka jutalmat nyer, a hanyagságot pedig megbüntetik.

Gondos háziasszony

jóízűen nevet, mert

Dianna sósborszeszt

űvegcsereivel olcsóbban vehet.

Az élet utjai.

1. Ahogy az ember tipag-topog, megtanul járni, mindjárt rálep az élet útjára s amíg lábait bírják, addig jár rajta, rója azt. Mindenki egyenlően tanulja meg a járását s mindentinek más és más a lépése s ez is rányomja az emberekre a különleges bélyegét. Járásáról is meglehet ismerni az egyéneket. Ha megvizsgáljuk az emberek útját, hogy merre járnak, mely ösvényeket taposnak, akkor is arra jövünk rá, hogy ezek is változók. Ahány ember, annyi féle veszi útját. Ahogy a létező, a megélhetőse parancsolja. Természetesen a legtöbbször a kenyér a főcél, hogy az egyén és család létfenntartása biztosítva legyen. S ez nem is kifogásolható, mert Krisztus urunk is erre tanította meg az embereket a Miatyánkban, hogy kérjük: „mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma” s az ezért kell imádkozni, még inkább kell dolgozni is, hisz maga az Isteni Mester is munkálkodott: 80 éves koráig kézi munkával, 3 éven át szeltemi eg. Ebben nincs is hiba. Szent Pál szerint: „aki nem dolgozik, ne is egyék!” A tisztességes munka egyetlen jogom a boldogulás. Azonban ez még nem elég, nem minden. Az ember testből és lélekből áll. Miként a földi kenyérért imádkozni és dolgozni kell, a lélek és a test vegye ki a részét a munkálkodásból, úgy a lélek igényeit is ki kell elégíteni, mert csak így van béke, nyugalom az embernél, összehang a lélek és a test között.

Szomorúan kell megállapítanunk, hogy az emberek útjaiban csak a testet tartják szem előtt, a lélekről egészen megfeledkeznek. Mintha örökké a földön maradnának. Pedig „nincs maradandó hasznunk, hanem az örökkévalót kell keresnünk.” Mit használ, ha az egész világot bejárjuk és megnyerjük, de lelkünknek karát valljuk? A lélek is követeli a magását, egyszer ő is felszólal, addig nem hagy békét az embernek, míg a lelkével nem kezd törődni. Hiába a lelket elhalgattatni nem lehet, ideiglenes javakkal lecsendesíteni nem tudjuk. Lelkünkkel kapcsolunk a ködönthos s az állandó kapcsolatot akar Teremtőjével fenntartani. A kapcsolódás, a rövidsárlat boldogtalanságot, háborút von maga után. Mert ha Istenrel nem vagyunk, akkor ellene vagyunk. S tudjuk jól, hogy „nincs békeje az istentelenségnek.” Mit országot, népeket elárvolodnak Istentől, akkor követnek be a világháborút. Krisztus igazsága: örökös: „Keresztek először Isten országát s az ő igazságát, a többi mind hozzá adatik nektek.” Aki nem keresi azt, nem talál semmit.

Milyen botor is az ember! Fut a jó Istenből. Pedig minden ut Rómába vezet, minden ember hiába csinál életében bűnös kanyart, vétkecs vargabetűt, mégis végetül halálában Istenhez jut, akár akar, akár nem. „Rettentos az élő Isten közel köze jutni!” Minden ember mennyei Atyja karjába rohan.

Legalább a nyegbőjtben lépünk rá az igazi élet, sz örökélet útjaira! Krisztus mondta: „Aki utánam akar jönni, kövessen engem.” „Én vagyok sz Ut, Igazság és Élet.” Ez biztosítja egyedül az egyén, család, társadalom, országok, világ békéjét.

A keresztfákon megyek, mert máshol nem lehetek nyugodalmat lelkennek.

P. Réthy Apollináriusz

Uj alapokon a csiki gyümölcsstermesztés.

A csikvármegyei gyümölcs termesztés mind a mai napig nem volt úgy felkarolva, mint azt az itteni gyümölcstermő területek megérdemelnék. Legtöbb helyen hatalmas szinte évszázados gyümölcsfákat láthatunk, melyek egészségesek és bőtermők. Itt lehetne igazán elsőrendű gyümölcsöt termelni — olyant mint kevés helyen — mert aki pl. egyszer a csiki almát megialta az megmarad azon véleménye mellett, hogy isre, zamatra nincs jobb sznel. Amint az újabb vegyvizsgálatok kiderítették vitamin tartalma is a legnagyobbak közé tartozik az egész országban.

Sokan azt mondják nem érik be a csiki alma tökéletesen. Erre azt hiszem legjobban megadhatnák azok a termelőink a választ, kik már nagyban foglalkoznak vele s tanulószásként a különböző kiállításokon díjakat is nyertek a csiki almával.

Mindeneket egybe vetve lemondhatjuk, hogy a csiki teii alma termelésnek igenis jövője van s a mai minőség termelés versenyben nem maradhatunk el országunk többi részét mögött. E körsorban szükséges, hogy minél több gyümölcsfa utatessével legalább a belső fogyasztásunkat fedesszük. Ez magunkkal szemben kötelességünk, hogy a vereztekkel megkeresett földjeink ne menjenek tul varmegyénk határain.

Szajos lelkiismeretien kufárok elárasztották aillány minőségű az Alföldről származó csemetével a csiki medencéket, sutba dobva minden olyan immár szentesített törvényt: mindonüvé csak olyan fát szabad telepíteni, ami ott dívik es teremni fog. Nekik egy volt a fontos, minél több csemetét eladni, ennek következményeiből már nem csináltak lelkiismereti kérdést.

Már elmúlt egy esztendeje, hogy a gyümölcs-termelők országos Egyesületének csikvármegyei taggyeüleete megalakult. A taggyeület ügyvezetője Tamás Gyu a kertészeti felügye ő volt. Ezen beosztása mellett még a háromszéki taggyeület ügyeít is ellátta. Kinevezésével megvált taggyeüleletünköl s munkakörét Tóth László Gyoc. szakköze vette át, most már Csikszereida helyen. Címe Kosuth Lajos u. 68 szám. (Növényegészségügyi körzetvezetőség), hol főleg szerdal napokon díjtalan szaktanacs adással es felvilágosítással az érdeklődőknek rendelkezésére áll.

Taggyeületünk a mai nehéz beszerzési viszonyok mellett is abban a szerencsés helyzetben van, hogy az érd-kelt termelőink védekezés-szer igénylést ki tudja elégíteni kedvezményes aru permeterző szerekkel. Növényvédelmi eszközök, permeterzőgépek stb. kedvezményes beszerzése, kikölcshozása megduknban áll. Reméljük, hogy ez a változás meghozza azt a lendületet a csiki gyümölcstermelésnek, amelyet már oly sokan óhajtanak és várnak.

Tanuló leány (komoly, munka-szerető) **fizetéssel** felvétetik a Vákár nyomdába, Csikszereida.

